

S O K F É L E .

15. Szám. Béts. Februárius 21-dikén. 1834

Emlékeztető Jegyzetek.

F e b r u á r i u s .

19 Febr. — 1785 szül. Szemerci Szemere Pál Pézelben Pest mellett. — 1797. A' pápa megbékél Frantziaországgal 45 mill. livrest fizetvén kész pénzben 's átengedvén Bolognat, Ferrarat, Romagnat, Avignont sok művészeti remekkel.

20 Fébr. — 1358. Velente meggyőzve I Lajosunk hatalmas fegyverei által kéntelen béket kötni, lemondani a' Dalmat 's a' Horváti hertzei tizmről minden jógairól Zara, Nona, Spalatro, Ragusara stb. Ezután nem fegyver, hanem a' pápa intézze el a' tzivódásokat. — 1792 † Hirschfeld „Schöpfer der wissenschaftlichen Gartenkunst in Deutschland.“ — 1811. Az úgy nevezett fekete bankók leszállítatnak egy ötöd részre.

21 Febr. — 1809. Saragossa két hónapi vitéz ellent állás után megadja magát a' Frantziáknak. 50,000 védőiből tsak 18,000 maradt ép. — 1809. Tirol hősenek Hofernek porló maradványi Mantuából Innsbruckba hozatván pompásan siroltatnak el az udvari templomban.

A' vendéghaj (paróka).

A' 18-ik század közepe táján jelent meg Frantzia országban egy könyv ezen tizim alatt: „la Cacomonade“ 's a' többek közt a' vendég haj eredetéről ezeket írja: „a' vendéghaj ezen szép fej ékesség, kétség kívül egy azon betegségek közül, a' mellyekkel Columbus 's úti-társai a' mi földrészünket legelebb ajándékozták meg.“ Azomban egy névtelen német író erősen kikelt ellene megmutatván, hogy a' vendéghaj már sok századdal Columbus előtt divatban volt. Ugyan ez a' névtelen író ezt mondja: „nem régen találták fel az Égyptomi Ísis Isten aszszony szobrát, és a' régi, legalább is 4,000 éves Isten - aszszony már vendéghajat viselt.

Toldalék a' M. Kurírhoz.

Astyages a' Médusok Királya hasonlókép parókát viselt; Hannibal, midőn hadával az Alpeseken át húzódnék, nem különben vendéghajjal fedte be kopasz fejét. A' régi Római aszszonyok ráunván a' magok örök-ké fekete hajokra, a' szomszéd Németektől vettek haját, 's abból tsináltak magoknak fejkességét, 's arany színű álhajjal jelentek meg a' Circusban. Commodus Tsászár parókája arany porral volt meghintve, 's jó szagú illatokkal megkenve. Mind ezek, úgymond a' névtelen író, azon időben történtek, midőn még a' *la Cacomonade* senkinek eszébe sem ötlött." Azomban valóságos, a' fejet egészen beborító parókát először egy Frantzia országi Apát-úr viselt, Rivier nevű. Rivier példáját kezdék a' papok lassan lassan követni; ámbár abban sokan megbotránkoztak; sőt egy Alsó-Német országi pap könyvet is írt ellenek ezen tzm alatt: „Clericus deperrucatus,” hogy ezt a' vétkes szokást az egyháziak közül kiirtsa, de mind ezek ellenére is nagy hasznát látván, mind az egyháziak, mind a' világiak hordottak 's horúják is, a' vendég haját; sőt a' 18-ik század első felében egy elmaradhatatlan neme volt a' luxusnak minden főbb rangúaknál; még az aszszonyok sőt a' hajadon szűzek sem átallották páva fejüket szajkó tollakkal ékesíteni. — A' múlt században kiadván Dupaty úr útazási észrevételeit, Luccaról azt jegyzi meg, hogy ott minden aszszony parókát visel; de legnevetésesebb volt az, hogy külömbféle színűt viseltek, kivált a' felsőbb rangúak, úgy hogy nem ritkán lehetett látni, hogy az a' ki tegnap holló színű hajjal volt a' játékszinben, ma a' társaságban szőke, vagy veres hajjal felékesítve jelent meg! — Nihil novi sub sole; omnia mutantur et — — — —.

Mit nem áldozunk a' szerelemnek ?

B. . . városában lakott a' szép Emma F. . . úrnak egyetlenegy leánya. Emma a' természettől majd nem pazérlásig felruházva olly minden ketsekkel, a' mellyek a' halandóval elhithetni akarák, őt egy magasabb sphaerából valónak lenni. Emma az ifjú kornak nyiló tavaszában, mint a' tavaszszal ki fejleni kezdő piros rózsa, kinek kék nefelejts szemei hallószin hajával a' legingerlőbb ellenkezésben állottak, 's az egész valója olly valami hájoló volt, hogy akár melly férjfiában is szikrát lobbanthatott volna angyali pillantása. Attya igen szomorú, szigorú, komoly, de híres fog-orvos volt. Altaellenben lakott a' nem külömben ifjúi kellemekekkel tellyes M* úrfi, 's bár szive égett is, még sem juthatott szerelmi tárgyához; egyedül az ablak volt azon egy pont, a' honnan sokszor óra hosszant szemeik mondák azt, a' mit sziveik érzettek, léghasító sóhajtások röppenvén a' vérző szivekből. — Emma Attyának bizonyos órákban el kellett távoznia. Egy illy alkalommal bátorságot vesz magának M* úrfi szerelme tárgyát közelebből szemlélni; fel szedi magát, 's egy pár pertz alatt Emmánál terem! de ki írja le felháborodását, midőn néhány pertz múlva a' szobába toppan az öreg! redős homlokkal közelit az ifjúhoz gyanús hangon kérdvén: mit keresne itten? Mit felelhetett az öreg gyanúja el háritására egyebet annál: mint, hogy foga fájna; 's ettől kívánván meg szabadúlni kereste légyen meg F. . . Urat. Felvidúlt az öreg komor artza 's vévén eszközeit egy pertz alatt, a' kedvesek leg nagyobb fájdalomára, az egeszséges fog, mint a' legveszedelmesebb, ki volt húzva! De az Emma' piros ajkairól szívott nektár sokkal édesebb volt, minthogy a' fájdalmat el nem fojthatta volna. Többször is pró-

bát tett M* úrfi hasonló foganattal; míg végre megvallván F. . . úrnak szerelmét, az öreg örömmel adá reájok atyai áldását! Omnia vincit amor!

Mlnr. E.

Játékbeli feladás.

Három különböző dolog el lévén osztva és rejtve három személyek által: kitalálni, hogy mellyik személy mit vett magához.

Megfejtés. Legyenek a' három különböző dolgok ezek: gyűrű, kúlts, bitska, és jelentse a' gyűrűt az *a*, a' kúltsot az *e*, a' bitskát pedig az *i* önhangzó. A' három személyek között legyen az első Péter, második Sándor, a' harmadik Ferentz. Most immár végy elő 24 szem borsót, paszulyt, tengerit, vagy egyebet, vagy pedig 24 krajtzárt; ebből adj 1-et Péternek, 2-öt Sándornak, 3-at Ferentznek, a' megmaradt 18 szem borsót pedig hagyd az asztalon. Ezután menj ki a' házból, hogy a' három személyek a' három kitett dolgot eloszthassák egymás közt, és eldughassák, úgy hogy te azt ne lássad. Elvégződven ezen elosztás és elrejtés: mondjad, hogy a' ki a' gyűrűt elvette, vegyen el az asztalon lévő 18 borsó szemből annyit, a' mennyit te neki adtál; a' ki a' kúltsot vette el, vegyen el a' megmaradt borsó szemekből két annyit, mint a' mennyit te adtál neki; végre az, a' ki a' bitskát dugta el, vegyen el a' még hátra lévő borsó szemekből négy annyit, mint a' mennyi neki adatott. E' meglévén, jöjj vissza a' házba, és az asztalon maradt borsó szemekből meg tudhatod, hogy mellyik személy mitsoda dolgot vett magához, használván ezen deák versnek azon szavát, a' melly a' maradék borsó szemek száma alá van írvá:

1   2   3   5   6   7

Salve certa animae semita, vita, quies.

Ezen versnek használása véget tudni kell, hogy nem maradhat az asztalon több, hanem vagy 1, vagy 2, vagy, vagy 5, vagy 6, vagy 7 borsó szem, négy pedig soha sem. Meg kell továbbá jegyezni, hogy mindenik szótagban van egy önhangzó az *a*, *e*, *i* között, mellyek, a' mint már fellyebb említettett, a' három különböző feltett dolgot jelentik. Ezenkívül mind-egyik szónak az első szótagja jelenti az 1-ső személyt, Pétert, a' második szótag a' 2-dik személyt, Sándort, a' harmadik szótag, a' hol van, jelenti a' 3-dik személyt, Ferentzet; a' melly szóknak nints harmadik tagjok, oda is harmadik helyre érteni kell Ferentzet, és az *a*, *e*, *i*, három dolgot jelentő önhangzók között azt, a' melly a' szónak két első tagjaiban elő nem fordúlt.

Ha immár csak 1 borsó szem maradt az asztalon: az 1 szám alatt lévő *Salve* szót kell használni. Ennek első szótagja *sal* azt jelenti, hogy az első személynél, Péternél van a' gyűrű, mellyet az *a* önhangzó jelent; a' második szótag *ve* mutatja, hogy a' második személy, Sándor a' kültöt dugta el, mellyet az *e* önhangzó jelent. Innen, bár nints a' *Salve* szónak harmadik tagja, könnyen ki lehet hozni, hogy a' harmadik személynél, Ferentznél a' bitska van elrejtve. — Ha pedig 2 borsó szem maradt fenn az asztalon: akkor a' 2 szám alatt álló *certa* szót kell használni, melly megmutatja, hogy Péternél van a' kült, Sándornál a' gyűrű, és így Ferentznél a' bitskának kell lenni. Egy szóval a' megmaradt borsó szemek száma szerént kell mindég a' versnek azt a' szavát használni, melly felyőről ugyanazon számmal van megjegyeztetve.

Sz. J.

A' bátor borbély.

A' vitéztettei által híres Desseau Hertzeg X. faluba igen szakálasan érkezvén, 's alkalmatlan szakállától meg akarván menekedni, borbélyt hivatott; 's íme elibe hoznak egy borbély inast: „tudsz e' te illy erős szakált jól, 's kegyelmesen le borotválni?“ kérdé őt a' Hertzeg; „oh! nem tsak illyen szakált borotváltam már én mint az úré“ bátran felele az inas; „vigyázz tehát“ mondá a' Hertzeg „mert ez nem tréfa: ha megvágsz, ezen pistollyal lölek főbe, ha pedig minden vágás nélkül meg borotválsz, imé akkor ezt az aranyat kapod meg; rá állasz ezen feltételekre?“ — Igen örömet, hiszen ez mind semmiség!“ viszonozá az ifju. — Álmélkodva a' gyerkőtz bátorságán leül a' bajnok, ez pedig a' munkához hozzá fogott, 's rövid idő alatt a' szakál a' tálba, abból pedig az utszára vettetett; tsak hamar megmosá és megtörülé az ifjú a' Hertzeg' artzát, ez megnézvén magát a' négy garasos tükörben meg volt elégedve, 's az ifjúnak két aranyat nyújt illy szavakkal: „tsak valld meg igazán, nem de reszkettél, ha hogy — — —.“ „Attól nem sokat tartottam“ mond az ifjú „mindazonáltal arra az esetre is el voltam készülve.“ „No 's mit tettél volna akkor?“ kérdi névetve a' Hertzeg; „abban a' pertzben torkát metszettem volna az úrnak!“ — A' Hertzeg megrémült midőn hallá, minő veszedelemnek vala ki téve! Megtetszett azonban neki az ifjúnak lélek-jelensége, 's ajánlá neki: álljon szolgálatjába. Az ifjú elfogadta a' Hertzeg ajánlását, 's így a' borbély inasból híres bajnok lett utói most is élnek; tzimerekben egy borbély-tál látható.

A' Régiek' Alphabetumja.

(Folytatás.)

S.

A' bölts *Sokrates* a' többi között ezt tanította: az Istenek legjobbak, 's legboldogabbak, mennél közelebb jutunk emez eredeti lényekhez, 's annál boldogabbak vagyunk mi is; tőlök egyedül jót kell kívánnunk; étellel, itallal annyira élünk, a' mennyire ez az éhség 's szomjúság elhárítására elkerülhetetlenül szükséges; illetlennek tartá, ha ki gyönyörbe merülve, olyá alacsonyítá magát, a' millyen szolgálakat nem kíván; senki otsmányabb szolgálatot nem tesz, mint ki kitsapongó indúlatjainak vak buzgósággal áldoz!

Scipio (kissebbik). A' Rómaiak meggyőzven a' Numautinusokat, kik ezelőtt nem ritkán győzedelmeskedtek a' Rómaiakon; magok előtt üzven gúnykatzajra fakadtak; erre egy Numautinus vissza fordult, így szóllván: „a' nyáj júh ugyan ez, melly nem régiben özekként iramlott előttünk, de most más örje van,“ vagy is *Scipio* a' győzelmes, ti gyáva bábok vagytok!

Sylla legnagyobb boldogságának tartotta először, hogy *Metellus* neki barátja, másodsor, hogy *Athéne* polgárit kardra nem hányatta. — „A' szükség törvényt ront,“ közmondás; *Sylla* megszorulván, egy barátját *Delphus*ba küldé, hogy *Apollótól* pénzt költsönözzön számára; de *Apolló* felkentjei azt mondák, hogy a' Templomban *Cythera* hangzik, a' mit ekként magyaráztak: „az Istenség haragra gerjedne, ha hogy kintséhez nyúlna valaki; ezt megírván *Syllának* a' küldött, ő ezt is a' maga a' részére magyarázta, „az Isten, úgymond inkább örvend, mint sem boszankodik; a' mit tehát az Isten mosolyogva ád, jó kedvel vedd el!“

T.

Themistocles, egy polgártársától pénzt kért, 's hogy kérése fontosabb legyen, hozzá veté: „két Istent hozok magammal: a' győzöt, és az erőszakot;“ — „de nállunk két Istenné vagyon, felel barátja: a' hiány, 's a' lehetetlenség, ezek tiltják, hogy kérésed nem teljesül.“

Tiberius Római Tsászár Rhódusba érkezvén *Dio- genes Grammaticus*t, a' ki ott vetekedni szokott, hallani akarván hívatta; de ez azt izené neki, jönne egy hét mulva; viszont midőn ő Romába ment, 's a' Tsászárt látni kívánná, ez azt izené neki: jönne 7 esztendő mulva. Szeget szeggel.

Timon, Áthéne polgárja egykor a' szőlőszékbe lépett, 's erre nagy tsend támadt, mivel ez valami szokatlan dolog volt; de ő félben szakasztá a' halotti tsendet, így kezdvén beszédét: „Polgártársaim! házam mellett egy kertetske van, 's abban egy fügefafa, melyre már sokan felakaszták magokat, azon a' helyen most építtetni akarok, azért is szükségesnek véltem köz hírre tenni, hogy ha kívánnák még némelyek magokat rá akasztani, siessenek! mert kivágatik!“ ezzel leszállott.

U.

Utikai Cato ifjúságától fogva a' mély hallgatásra hajlandó volt, a' mit benne sokan kárhoztattak, de ő egy szerűen ezt felelé: „kárhoztassák szótlanságom, tsak viseletemmel legyenek megelégedve, majd félbe szakasztom ha olyan valami adja elő magát, a' mit elhalgatni lehetetlen. Egykor baráti nógatták, hogy Caesar kegyelmét igyekezzék megnyerni; „ezt, úgymond, a' gonosztévők, és a' meggyőzöttek szokták tselekedni.“

(Végzet következik.)